

ISSN: 2146-1961

Turgut, F. & Kardaş Tezcan, N. (2024). Spor Turizminin Gelişimine Yönelik Yerel Halkın Algısının İncelenmesi, *International Journal of Eurasia Social Sciences (IJOESS)*, 15(57), 1088-1105.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoess.4525>

Makale Türü (ArticleType): Araştırma Makalesi

SPOR TURİZMİNİN GELİŞİMİNE YÖNELİK YEREL HALKIN ALGISININ İNCELENMESİ¹

Fatih TURGUT

Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, fatihturgut@aydin.edu.tr

ORCID: 0000-0003-3641-8452

Nurgül TEZCAN KARDAŞ

Doç. Dr, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Sakarya, Türkiye, nurgultezcan@subu.edu.tr

ORCID:0000-0002-9483-2013

Gönderim tarihi: 22.03.2024

Kabul tarihi: 15.08.2024

Yayın tarihi: 01.09.2024

Öz

Spor turizmi destinasyonlarında yerel halk (sporcu, antrenör, hakem, seyirci, vatandaş) önemli paydaşlardan biri olarak kabul edilmektedir. Bu araştırma Kocaeli ilinde yaşayan yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algılarının belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya Kocaeli yerel halkından toplam 410 katılımcı gönüllü olarak katılmıştır. Araştırma verileri 01 Ocak 2023 ve 30 Nisan 2023 tarihleri arasında toplanmış, verilerin analizinde IBM SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Araştırma bulguları, cinsiyet, eğitim durumu, yaş, çalışma durumu ve spor turizmine katılma şekli değişkenleri açısından incelendiğinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Doğum yeri değişkeni açısından herhangi bir farklılık saptanmamıştır. Yerel halkın algısına göre spor turizminin gelişimine yönelik yapılan çalışmalar ile şehre katkısı, uygun alanların mevcudiyeti, alanların tespit edilmesi ve etki alt faktörleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu saptanmıştır. Yerel halka göre Kocaeli’de spor turizminin gelişimi için elverişli alanlar bulunmaktadır ancak bu alanların sahip olması gereken özelliklerin (uygun mekanlar, ulaşılabilirlik ve güvenlik) yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Spor turizminin gelişmesi için altyapı çalışmalarının yapılması gerektiği önerilmiştir. Araştırma sonucunda Kocaeli yerel halkının spor turizminin gelişimine yönelik algısının yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ancak araştırmada yerel halka spor turizmi ile ilgili bilgilendirme çalışmalarının yapılması gerektiği ihtiyacı da tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Spor Turizmi, Destinasyon, Kocaeli, Yerel Halk.

¹ Bu makale, “Kocaeli İlinin Spor Turizmi Mevcut Durumu ve Potansiyelinin Belirlenmesi Spor Turizmi Destinasyonu Model Önerisi” başlıklı doktora tezinden yola çıkılarak hazırlanmıştır.

ANALYSING THE PERCEPTION OF LOCAL PEOPLE TOWARDS THE DEVELOPMENT OF SPORTS TOURISM

ABSTRACT

Local people (athletes, coaches, referees, spectators, citizens) are considered as one of the important stakeholders in sports tourism destinations. This research was conducted to determine the perceptions of local people living in Kocaeli province towards the development of sports tourism and to examine them in terms of various variables. Quantitative research method was used in the research. A total of 410 participants from Kocaeli local people participated in the research voluntarily. Research data was collected between January 1, 2023 and April 30, 2023, and SPSS 22 package program was used in the analysis of the data. When the research findings were examined in terms of variables such as gender, education level, age, employment status and type of participation in sports tourism, it was determined that there were significant differences. No difference was detected in terms of the place of birth variable. According to the perception of the local people, it has been determined that there are significant relationships between the studies on the development of sports tourism and its contribution to the city, the availability of suitable areas, the identification of areas and the impact sub-factors. According to local people, there are suitable areas for the development of sports tourism in Kocaeli, but it has been concluded that the features that these areas should have (suitable venues, accessibility and security) are not sufficient. It has been suggested that infrastructure works should be carried out for the development of sports tourism. As a result of the research, it was determined that the perception of Kocaeli local people towards the development of sports tourism is at a high level. However, the research also identified the need to inform local people about sports tourism.

Keywords: Sports Tourism, Destination, Kocaeli, Local People.

GİRİŞ

Spor, dünyada milyonlarca insanı istihdam etmektedir. Dünya nüfusunun çoğunluğu spor yapmakta veya izlemektedir. Elit veya profesyonel düzeyde amatör bir hobi olmaktan çıkarak önemli bir sektör haline gelmiştir. Sporun büyümesi ve profesyonelleşmesi, sporun her seviyesindeki spor etkinliklerinin ve organizasyonlarının tüketiminde, üretiminde ve yönetiminde değişikliklere yol açmaktadır. Ekonomileri gelişmekte olan bölgeler sporu, altyapı yatırımlarını yönlendirmek, ticaret, turizm ve yatırımı canlandırmak için bölgelerini dünyaya tanıtmak için bir araç olarak görmektedir (Hoye ve diğ., 2015). Bu bağlamda spor ve turizm kavramları genel özellikleri ile birbirinden ayrılmamaktadır. Spor ve turizm, zaman ve yer olarak birleştiklerinde özdeşleşirler. (Batman ve Eraslan, 2007).

Spor organizasyonlarında planlama, örgütlenme, yöneltme, koordinasyon ve denetim gibi yönetim işlevlerinin hedeflere ulaşılabilirlik amacıyla yerine getirilmesi önemli bir süreçtir. Yönetimin yapısını da meydana getiren bu işlevler ile insan, para, zaman, malzeme, ve yer kaynaklarını rasyonel bir şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Organizasyonun amaçlarına ulaşması, yöneticiler için önemlidir. Temelinde insan olan ve yerel halkla sürekli ilişki içerisinde olan spor kurumlarının, etkili bir örgüt yapısına ve dinamik bir yönetim anlayışına sahip olması gereklidir. Bu bilgiler doğrultusunda spor yönetimi alanı, spor organizasyonlarının diğer örgütlerden farklı bir yapı ve işleyişe sahip olması lüzumundan ortaya çıkmıştır (Sunay, 2017).

Spor turizmi, bir destinasyonun sosyal, kültürel, politik, ekonomik ve çevresel boyutları ile birlikte gerçekleşmektedir. Bu boyutlar, faaliyetlerin sistematik bir planlama sürecine dayanmasını gerektirmektedir. Spor turizmi destinasyonlarının geliştirilmesi ve yönetimi, farklı politika ve planlama ortamları içinde yer almaktadır. Turizmde planlama süreci ekonomik kalkınmayı devam ettirme arzusu şeklinde gelişirken (Hall, 2000), spora yönelik planlama, işlevselci teoriye dayalı olarak, sporun topluma hangi katkılarda bulunduğu odaklanarak oluşmaktadır (Coakley, 2004).

Spor turizmi destinasyon planlaması, bölgenin (destinasyon) dışından ziyaretçileri, turistleri ve yerel halkı çekmek için kurulmuş spor tesisleri (kalıcı ve geçici), spor etkinlikleri ve ilgili altyapının planlanmasıdır. Bununla birlikte, spor turizmi için planlama yapılırken, sadece planlamanın fiziksel değerlendirmelerine değil, aynı zamanda sosyal, çevresel ve ekonomik hedeflere ve spor turizminin gelişiminin uzun vadeli etkilerine de dikkat edilmektedir (Hall,1992). Büyük ölçüde spor turizminin uzun vadeli hedeflerine değil de kısa vadeli ekonomik sonuçlarına odaklanma, spor turizmi planlama sürecini zorlayan olumsuz bir sonuçtur. Spor turizmi destinasyon planlaması tesis geliştirme, altyapı, etkinlik planlama ve pazarlama dahil olmak üzere bir dizi alanı ele almaktadır. Her planlama alanı, farklı kamu veya özel kuruluşlar tarafından tasarlanabilir ve bu planlama süreçlerini etkileyebilecek paydaşlar çeşitlidir. Ayrıca, spor ve turizm için planlama, uluslararası yerel yerleşim planlarına kadar çeşitli mekansal düzeylerde gerçekleşmektedir (Hinch ve Higham, 2004).

Bu nedenle spor turizmi planlaması, ayrı politika topluluklarında, oldukça farklı sektörlerde ve uluslararası, ulusal ve bölgesel/yerel düzeylerde gelişebilmektedir. Spor turizmi planları, koordinasyon içinde olduğu ve desteklediği zaman başarılı olur. Herhangi bir planlama sürecinde olduğu gibi, kilit paydaşların spor turizminin

destinasyonlara sunduğu potansiyel hakkında net bir bilgiye sahip olduğu durumlarda başarı olasılığı artmaktadır (Weed ve Bull, 2004).

Destinasyon paydaşları planlama sürecinde koordineli bir şekilde çalışmalıdır. Planlama yapılırken, destinasyon ve yerel halk için olumlu sonuçlar elde etme amaçlanmalıdır (Higham ve Hinch, 2018). Yerel halk, spor turizmi temel yararlanıcılarından biri olarak kabul edilmektedir. Spor turizmi, bir destinasyonun yerel sakinleri üzerinde olumlu etkileri olabilecek fırsatlar ve sağlıklı bir yaşam tarzı sağlamalıdır. Spor aktiviteleri, yerel halkın motivasyonunu ve özgüveni artırabilir. Spor aktivitelerine sadece sporcuların değil, aynı zamanda yerel halkında kendi sağlık ve refahı için katılması önemlidir. Yerel halkın spor aktivitelerine katılması ziyaretçi memnuniyetini artırır ve etkileşimde bulunmaları için iyi fırsatlar da ortaya çıkarır. Spor turizminin bir bölgede başarılı bir şekilde gelişmesi, spor ve turizm sektörlerindeki paydaşlar ile yerel halkın yakın iş birliği ilişkisi ile gerçekleşebilir. Spor turizminin destinasyona fayda sağlaması ve yerel halkın refahını arttırması için paydaşların işbirliği çok önemlidir.

Kocaeli, spor turizmi potansiyeli yüksek olan bir ildir. Son zamanlarda Kocaeli’de spor turizmi bağlamında çeşitli gelişmeler yaşandığı söylenebilir. Bu bağlamda Kocaeli yerel halkının spor turizmine ilişkin bakış açısı, yerel halkın ilgisi ve onayı spor turizminin gelişimi açısından çok önemlidir. Bu araştırma Kocaeli ilinde yaşayan yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algısını belirlemek ve çeşitli değişkenler açısından incelemek amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde, araştırma modeline, araştırma grubuna, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yer verilmiş olup, detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Araştırmanın modeli

Bu araştırma, Kocaeli ilinde yaşayan yerel halkın (sporcu, antrenör, hakem, seyirci, vatandaş) spor turizminin gelişimine yönelik algılarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırma, olaylar ve olgular nesnelleştirilerek ölçülebilen gözlemlenebilen ve sayısal şekilde ifade edilebilen araştırma modeli olarak belirtilmektedir (Karasar, 2012).

Araştırmada nicel veri toplama yöntemlerinden anket tekniği kullanılmıştır. Bu çerçevede; yerel halkın Kocaeli de spor turizminin gelişimine ilişkin algıları; cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışma yeri, doğum yeri ve spor turizmine katılma şekli gibi değişkenler aracılığı ile incelenmiştir.

Ayrıca yerel halkın algıları doğrultusunda ölçeğin alt boyutları (spor turizminin gelişimi, şehre katkıları, mevcut durumu, alanların tespit edilmesi ve etkileri) arasında ilişkiler ortaya konmuştur. Bu doğrultuda aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur.

H1: Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizminin şehre katkısı alt faktörü arasında ilişki vardır.

H2: Spor turizminin şehre katkısı ile spor turizmi uygun alanların mevcudiyeti alt faktörleri arasında ilişki bulunmaktadır.

H3: Spor turizmi uygun alanların mevcudiyeti ile spor turizmi alanlarının tespiti alt faktörleri arasında ilişki vardır.

Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini Kocaeli ilinde yaşayan yerel halk, örneklemini ise araştırmaya gönüllü olarak katılmış yerel halktan bireyler oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme tekniği ile seçilen toplam 410 kişi araştırmaya katılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmacı ve katılımcılar için maliyet ve zaman bakımından kolaylık sağlaması, katılımcılara kolay ulaştırılabilmesi, tutum, algı ölçümleri ve sayısal verilerin elde edilmesi için en uygun ölçüm olması, her türlü ölçeğin uygulanması ve kolay toplanabilmesini sağlaması nedeniyle bu araştırmada anket tekniği kullanılmıştır.

Araştırmada kullanılan anket formu iki kısımdan oluşmakta olup; birinci kısımda katılımcıların demografik bilgileri sorulmaktadır. Anket formunun ikinci kısmında ise yerel halkın spor turizmi gelişimine yönelik algısını ölçen 22 tane algı ifadesi yer almaktadır. Bu bölümde Zgurovski ve Akin (2016) tarafından geliştirilen "Spor Turizminin Geliştirilmesine Yönelik Algı Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçeğin "spor turizmi gelişimine yönelik çalışmalar, spor turizminin şehre katkıları, spor turizminin mevcudiyeti, spor turizmi alanlarının tespiti ve spor turizminin etkileri" şeklinde 5 alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeği oluşturan her ifade için beşli likert tipi derecelendirme kullanılmıştır. Beşli likert tipi ölçeğindeki maddeler, (5) Kesinlikle Katılıyorum, (4) Katılıyorum, (3) Kararsızım, (2) Katılmıyorum ve (1) Kesinlikle Katılmıyorum şeklinde derecelendirilmiştir. Bu ölçekle ilgili ölçek geliştirme aşamasında yazar tarafından güvenilirlik analizi olan Cronbach's Alpha değeri 0,828 olarak hesaplanmıştır (Zgurovski ve Akin, 2016). Kocaeli özelinde ölçülen araştırma gurubuna uygulanan geçerlilik ve güvenilirlik analizinde ise Cronbach's Alpha değeri 0,852 olarak hesaplanmıştır. Ayrıca araştırmanın güvenilirliği açısından veri toplama süreci başlamadan önce anket formunun anlaşılabilirliğini belirlemek amacı ile 30 kişi ye pilot çalışma uygulanmıştır. Tüm bu bilgiler ışığında bu araştırma geçerli ve güvenilir bir araştırmadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada nicel veriler 01 Ocak 2023 ve 30 Nisan 2023 tarihleri arasında Kocaeli de ikamet eden yerel halktan toplanmıştır. Araştırmada kullanılan anket formu, verilere daha çabuk ulaşmak amacıyla katılımcılara yüz yüze uygulanmamış olup, Google Form aracılığı ile dijitale dönüştürülmüştür. Anket uygulaması; internet üzerinden, sosyal medya aracılığıyla çevrimiçi (online) olarak araştırmacı tarafından katılımcılara gönderilip uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışma da araştırma gurubundan elde edilen verilerin analizinde istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Uygulanan çevrimiçi (online) anket sonucunda IBM SPSS 22.0 istatistik paket programı kullanılarak veriler analizi yapılmıştır. Araştırma verilerine normallik testi yapılmış ve Normallik testi sonuçları Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Normallik testi sonuçları.

	İstatistik	N	P	Çarpıklık	Basıklık
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	,148	410	,000	-2,056	7,189
Spor Turizminin Şehre Katkıları	,210	410	,000	-2,060	5,841
Spor Turizminin Mevcudiyeti	,147	410	,000	-,588	1,306
Spor Turizmi Alan Tespiti	,122	410	,000	,252	-,349
Spor Turizmi Etkileri	,230	410	,000	,975	,072

Bu doğrultuda verilerin normal dağılım göstermemesi sebebiyle analizlerde Mann Whitney U, Kruskal Wallis ve Spearman Korelasyon testleri kullanılmıştır.

BULGULAR

Kocaeli yerel halkının spor turizminin gelişimine yönelik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi için gerçekleştirilen Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testine ilişkin sonuçlar aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Araştırma grubuna ilişkin tanımlayıcı istatistik bilgileri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırma grubu tanımlayıcı istatistikleri.

Değişkenler	Gruplar	F	%
Cinsiyet	Erkek	239	58.3
	Kadın	171	41.7
Doğum Yeri (Kocaeli)	Evet	314	76.6
	Hayır	96	23.4
Eğitim Durumu	Lisans altı	152	37.1
	Lisans ve üstü	258	62.9
	18 ve altı	53	12.9
Yaş	19-29	120	29.3
	30-39	84	20.5
	40-49	96	23.4
	50 ve üstü	57	13.9
	Kamu	143	34.9
Çalışma Durumu	Özel	144	35.1
	Çalışmıyor	123	30.0
Spor Turizmi Katılma Şekli	Seyirci	215	52.4
	Sporcu	78	19.0
	Spor Uzmanı	117	28.5
Toplam		410	100

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları ve cinsiyet değişkenine ilişkin bulgular

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algılarına cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında spor turizmi alanlarının tespiti alt boyutunda istatistiksel açıdan ($Z=-3,218$ $p<,05$) anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Tablo 3 incelendiğinde erkek katılımcıların sıra ortalamasının 189,72 olduğu, kadın katılımcıların sıra ortalamasının ise 227,56 olduğu görülmektedir. Kadın katılımcıların, Kocaeli’de spor turizmi alanlarının tespit edilmesi hususunda çalışmaların yapılmasına yönelik algıları erkek katılımcılara göre daha yüksek düzeydedir.

Tablo 3. Katılımcıların algılarının cinsiyet değişkenine göre farklılık analizi sonuçları.

Faktörler	Gruplar	N	S.O.	SS	Z	p
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	Erkek	239	206,15	,60	-,133	,894
	Kadın	171	204,59			
Spor Turizminin Şehre Katkıları	Erkek	239	197,81	,63	-1,596	,111
	Kadın	171	216,25			
Spor Turizminin Mevcudiyeti	Erkek	239	200,89	,68	-,943	,345
	Kadın	171	211,94			
Spor Turizmi Alan Tespiti	Erkek	239	189,72	,79	-3,218	,001**
	Kadın	171	227,56			
Spor Turizmi Etkileri	Erkek	239	209,39	1,13	-,810	,418
	Kadın	171	200,06			
Toplam		410		,484		

(** $p<,01$) – (* $p <,05$)

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları ve eğitim durumlarına ilişkin bulgular

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik ölçekten aldığı puanların eğitim durumlarına göre Mann Whitney U testine ilişkin sonuçları Tablo 4’te sunulmuştur. Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algılarına eğitim durumu değişkeni açısından bakıldığında spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar, spor turizminin şehre katkıları, spor turizminin mevcudiyeti alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar, spor turizminin şehre katkıları, spor turizminin mevcudiyeti alt boyutlarında eğitim durumu lisans ve üstü olan yerel halkın algı düzeyinin; eğitim durumu lisans ve altı olan yerel halktan yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Katılımcıların algılarının eğitim durumlarına göre farklılık analizi sonuçları.

Faktörler	Gruplar	N	S.O.	SS	Z	P
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	Lisans altı	152	181,58	,60	-3,159	,002**
	Lisans ve üstü	258	219,59			
Spor Turizminin Şehre Katkıları	Lisans altı	152	190,12	,63	-2,071	,038*
	Lisans ve üstü	258	214,56			
Spor Turizminin Mevcudiyeti	Lisans altı	152	176,91	,68	-3,801	,000**
	Lisans ve üstü	258	222,34			
Spor Turizmi Alan Tespiti	Lisans altı	152	218,25	,79	-1,688	,092
	Lisans ve üstü	258	197,99			
Spor Turizmi Etkileri	Lisans altı	152	198,16	1,13	-,992	,321
	Lisans ve üstü	258	209,83			
Toplam		410		,484		

(** $p<,01$) – (* $p <,05$)

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları ve doğum yerine ilişkin bulgular

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik ölçekten aldığı puanların doğum yeri değişkinine göre Mann Whitney U testine ilişkin sonuçları Tablo 5'te verilmiştir. Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları doğum yeri değişkeni açısından incelendiğinde; spor turizmi gelişimine yönelik çalışmalar, şehre katkıları, mevcudiyeti, alanların tespiti ve etkileri alt boyutlarına göre herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 5. Katılımcıların algılarının doğum yeri değişkinine göre farklılık analiz sonuçları.

Faktörler	Gruplar	N	S.O.	SS	Z	p
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	Evet	314	202,42	,60	-,959	,338
	Hayır	96	215,58			
Spor Turizminin Şehre Katkıları	Evet	314	202,33	,63	-1,006	,314
	Hayır	96	215,88			
Spor Turizminin Mevcudiyeti	Evet	314	205,30	,68	-,061	,951
	Hayır	96	206,14			
Spor Turizmi Alan Tespiti	Evet	314	205,38	,79	-,037	,970
	Hayır	96	205,89			
Spor Turizmi Etkileri	Evet	314	201,41	1,13	-1,302	,193
	Hayır	96	218,88			
Toplam		410		,484		

(**p<,01) – (*p <,05)

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları ve yaş değişkenine ilişkin bulgular

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik ölçekten aldığı puanların yaş değişkeni Kruskal Wallis testine ilişkin sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur. Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algılarına yaş değişkeni açısından bakıldığında spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar, spor turizminin şehre katkıları, spor turizminin mevcudiyeti, spor turizmi alanların tespiti, spor turizmi etkileri alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Sıra ortalamaları incelendiğinde; yaşı 30 ile 49 arasında olan katılımcıların spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalara, spor turizminin şehre katkısına, spor turizminin mevcudiyetine ilişkin algıları diğer yaş gruplarına göre yüksektir. Yaşı 40- 49 aralığında olan katılımcıların spor turizmi alanların tespiti, spor turizminin etkilerine ilişkin algılarının diğer yaş gruplarına göre yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 6. Katılımcıların algılarının yaş değişkenine göre farklılık analizi sonuçları.

Faktörler	Gruplar	N	S.O.	SS	P
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	18 ve altı	53	168,40	,60	,005**
	19-29	120	190,50		
	30-39	84	230,61		
	40-49	96	226,98		
	50 ve üstü	57	198,39		
Spor Turizminin Şehre Katkıları	18 ve altı	53	159,57	,63	,003**
	19-29	120	209,29		
	30-39	84	239,71		
	40-49	96	201,06		
	50 ve üstü	57	197,29		
Spor Turizminin Mevcudiyeti	18 ve altı	53	155,43	,68	,000**
	19-29	120	190,06		
	30-39	84	214,79		

	40-49	96	248,42		
	50 ve üstü	57	198,58		
	18 ve altı	53	195,51		
	19-29	120	211,60		
Spor Turizmi Alan Tespiti	30-39	84	173,73	,79	,003**
	40-49	96	240,53		
	50 ve üstü	57	189,76		
	18 ve altı	53	207,42		
	19-29	120	192,09		
Spor Turizmi Etkileri	30-39	84	183,07	1,13	,002**
	40-49	96	245,84		
	50 ve üstü	57	197,05		
Toplam		410		,484	

(**p<,01) – (*p <,05)

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları ve katılma şekli değişkenine ilişkin bulgular

Katılımcıların algılarının spor turizmine katılma şekline yönelik yapılan Kruskal Wallis testine ilişkin analiz sonuçları Tablo 7’de verilmektedir. Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algılarına spor turizmine katılma şekli değişkeni açısından bakıldığında spor turizminin şehre katkıları, spor turizmi alanların tespiti, spor turizmi etkileri alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur.

Araştırmaya spor uzmanı olarak katılanların sıra ortalamasının 233,97 olduğu Tablo 7’de görülmektedir. Spor uzmanı olan katılımcılar diğer katılımcılara göre; spor turizminin gelişiminin yatırım, istihdam, ekonomik, toplumsal olarak şehrin gelişimine yüksek oranda katkı sağlayacağını belirtmişlerdir. Spor turizmi alanlarının tespiti (224,19) ve spor turizmi etkileri (223,51) alt boyutlarına spor turizmine katılma şekli değişkeni açısından bakıldığında ise spor turizmi faaliyetlerine seyirci olarak katılanların sıra ortalamasının diğer katılımcılara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Spor turizmine seyirci olarak katılanların algıları; Kocaeli de spor turizmi alanları tespit edilmekte ancak yeterli düzeyde değil şeklindedir. Seyircilerin, spor turizminin gelişiminin Kocaeli’yi çevresel ve kültürel olarak olumsuz etkilemeyeceği şeklinde algıları mevcuttur.

Tablo 7. Katılımcıların algılarının spor turizmine katılma şekli değişkenine göre farklılık analizi sonuçları.

Faktörler	Gruplar	N	S.O.	SS	P
	Seyirci	215	206,72		
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	Sporcu	78	195,73	,60	,700
	Spor Uzmanı	117	209,77		
	Seyirci	215	191,35		
Spor Turizminin Şehre Katkıları	Sporcu	78	201,79	,63	,005**
	Spor Uzmanı	117	233,97		
	Seyirci	215	205,68		
Spor Turizminin Mevcudiyeti	Sporcu	78	194,42	,68	,569
	Spor Uzmanı	117	212,55		
	Seyirci	215	224,19		
Spor Turizmi Alan Tespiti	Sporcu	78	187,02	,79	,003**
	Spor Uzmanı	117	183,47		
	Seyirci	215	223,51		
Spor Turizmi Etkileri	Sporcu	78	181,90	1,13	,004**
	Spor Uzmanı	117	188,13		
Toplam		410		,484	

(**p<,01) – (*p <,05)

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları ve çalışma durumu değişkenine ilişkin bulgular

Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik ölçekten aldığı puanların çalışma durumları değişkeni göre Kruskal Wallis testine ilişkin analiz sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur. Yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algılarına çalışma durumları değişkeni açısından bakıldığında spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ve spor turizminin mevcudiyeti alt faktörleri arasında anlamlı fark olduğu saptanmıştır. Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ve spor turizminin mevcudiyeti alt boyutlarında özel ve kamu sektöründe çalışan katılımcıların çalışmayan katılımcılara göre spor turizminin gelişimine yönelik algı düzeyleri daha yüksek olarak belirlenmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların algılarının çalışma durumu değişkenine göre farklılık analizi sonuçları.

Faktörler	Gruplar	N	S.O.	SS	P
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	Kamu	143	222,36	,60	,000**
	Özel	144	224,00		
	Çalışmıyor	123	164,24		
Spor Turizminin Şehre Katkıları	Kamu	143	218,24	,63	,103
	Özel	144	207,63		
	Çalışmıyor	123	188,20		
Spor Turizminin Mevcudiyeti	Kamu	143	226,60	,68	,000**
	Özel	144	229,90,		
	Çalışmıyor	123	152,40		
Spor Turizmi Alan Tespiti	Kamu	143	208,21	,79	,176
	Özel	144	216,23		
	Çalışmıyor	123	189,79		
Spor Turizmi Etkileri	Kamu	143	216,73	1,13	,295
	Özel	144	195,65		
	Çalışmıyor	123	203,98		
Toplam		410		,484	

(**p<,01) – (*p <,05)

Yerel halkın spor turizmi gelişimine yönelik algıları ve ölçeğin alt boyutlarına ilişkin bulgular

Yerel halkın spor turizmi gelişimine yönelik algıları doğrultusunda ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla elde edilen verilere Spearman Korelasyon analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Alt boyutlar arası ilişkinin ölçülmesine ilişkin Spearman Korelasyon analiz sonuçları.

	Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	Spor Turizminin Şehre Katkıları	Spor turizminin Mevcudiyet	Spor Turizmi Alan Tespiti	Spor Turizmi Etkileri
Spor Turizmi Gelişimine Yönelik Çalışmalar	r				
	p				
Spor Turizminin Şehre Katkıları	r	,685**			
	p	,000			
Spor Turizminin Mevcudiyeti	r	,352**	,237**		
	p	,000	,000		
Spor Turizmi Alan Tespiti	r	-,109*	-,178**	,455**	
	p	,028	,000	,000	
Spor Turizmi Etkileri	r	-,346**	-,381**	-,052	,078
	p	,000	,000	,291	,113
Toplam	N	410	410	410	410

**Korelasyon %1 anlamlı düzeydedir.

*Korelasyon %5 anlamlı düzeydedir.

Tablo 9 incelendiğinde yerel halkın algıları doğrultusunda spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizminin şehre katkısı alt faktörleri arasında orta düzeyli pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,685$ $p=0,000$, $p<0,01$). Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizmi alanların mevcudiyeti alt faktörleri arasında zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,352$ $p=0,000$, $p<0,01$). Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizmi alanların tespit edilmesi alt boyutları arasında ise zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır ($r=-,109$ $p=0,028$ $p<0,01$).

Yerel halkın algıları incelendiğinde, spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizmi etkileri alt boyutları arasında orta düzeyde negatif yönlü anlamlı ilişki görülmektedir ($r=-,346$ $p=0,000$ $p<0,01$). Dolayısıyla araştırmada Hipotez 1 kabul edilmektedir.

Araştırmada spor turizminin şehre katkısı ile spor turizmi uygun alanların mevcudiyeti alt boyutları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0,237$ $p=0,000$, $p<0,01$). Spor turizminin şehre katkısı ile spor turizmi alanların tespiti alt boyutları arasında zayıf düzeyde negatif yönde ilişki vardır ($r=-,178$ $p=0,000$, $p<0,01$). Spor turizminin şehre katkısı ile spor turizmi etki alt boyutları arasında zayıf düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki tespit edilmiştir ($r=-,381$ $p=0,000$, $p<0,01$). Bu nedenle Hipotez 2 kabul edilmiştir.

Spor turizmi uygun alanların mevcudiyeti ile spor turizmi alanları tespiti alt boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki vardır ($r=,455$ $p=0,000$, $p<0,01$). Dolayısıyla Hipotez 3 kabul edilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Kocaeli, zengin doğal ve beşeri kaynaklara sahip olan, İstanbul-Ankara-Bursa gibi büyükşehirlerin ortasında yer alan bir ildir. Karadeniz, Marmara Denizi ve Sapanca gölüne sınırının olması ve tüm geçiş yollarının üzerinde olması sebebiyle çok avantajlı jeopolitik bir konumda yer almaktadır. Kocaeli mevsimi; yazlar sıcak ve az yağışlı, kışlar yağışlı ve zaman zaman kar yağışlıdır. Mevsim koşullarının da elverişli olması nedeniyle spor turizmi faaliyetleri yıl geneline yayılabilmektedir. Bu bağlamda sportif ve beşeri kaynaklar bakımından zengin olması, birçok spor turizmi çeşidinin yapılabilmesine de olanak sağlamaktadır. Doğal ve beşeri kaynaklar, jeopolitik konum ve mevsimsel özelliklerin uygun olması Kocaeli’de spor turizminin gelişimi açısından önemlidir. Kocaeli her ne kadar sanayisi ile ön plana çıkmış olsa da, spor turizminin gelişimi ile ilgili çalışmalar yapıldığını söylemek mümkündür.

Spor turizminin bir bölgede başarılı bir şekilde gelişmesi ve spor turizmi destinasyonu olması; spor ve turizm sektörlerinde yer alan paydaşlar ve yerel halkın yakın iş birliği ile gerçekleşebilmektedir. Bu doğrultuda Kocaeli yerel halkının spor turizmine ilişkin bakış açısı, ilgisi ve onayı spor turizminin gelişimi açısından çok önemlidir. Bu araştırmanın amacı Kocaeli ilinde yaşayan yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algısını belirlemek ve çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

Kocaeli ili yerel halkının spor turizminin gelişimine yönelik algılarının çeşitli değişkenlere göre incelendiği bu araştırmada elde edilen veriler bu bölümde tartışılmıştır. Araştırmada katılımcıların cinsiyetleri ile spor turizmi gelişimi alt boyutları arasında sadece spor turizmi alanların tespiti alt boyutunda anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bu anlamlı farkın ise kadınlar lehine (Tablo 3) olduğu görülmektedir. Kadın katılımcılar, Kocaeli’de spor turizmi alanlarının yeterince tespit edilirse spor turizminin daha fazla gelişeceğini ve şehre katkısının daha fazla olacağını belirtmektedir. Ayrıca kadın katılımcılar Kocaeli’de yerel ve özel yönetimlerin spor turizmi alanlarını tespit etmesi noktasında yapmış oldukları çalışmaları ve spor turizmine uygun alanlarda yapılan yatırımları ve yatırımcıları destekleme bakımından yürütülen çalışmaları yeterli bulmamaktadır. Ölçeğin diğer alt boyutları ve cinsiyet değişkeni açısından bir fark bulunmamıştır. Literatürde spor turizmine yönelik tutumların incelenmesi amacıyla yapılan araştırmalarda Özdemir (2020) cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık tespit etmemiştir. Yiğiter (2023) de yerel halka yönelik araştırmasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir fark bulmamıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumları ve spor turizmi gelişimi alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar (Tablo 4) bulunmaktadır. Bu farkın spor turizmi gelişimine yönelik çalışmalar, spor turizminin şehre katkıları, spor turizminin mevcudiyeti alt boyutlarında lisans ve üstü olan katılımcılar lehine olduğu görülmektedir. Lisans ve lisansüstü eğitimi alan katılımcıların spor turizminin gelişimine yönelik algılarının diğer katılımcılara göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Eğitim durumu ilkokul, ortaokul ve lise olan bireyler için spor turizmi konusunda bilgilendirmeler yapılarak algı düzeyleri artırılabilir. Katılımcıların eğitim durumları ile spor turizmi alanların tespiti ve spor turizminin etkileri alt boyutları arasında herhangi bir farklılığa rastlanmamıştır. Araştırmada katılımcıların doğum yeri değişkeni açısından spor turizmi gelişimi alt faktörlerinde bir farklılık saptanmamıştır.

Katılımcıların yaşları ve spor turizmi gelişimi alt boyutları arasında anlamlı farklılıklar (Tablo 5) tespit edilmiştir. Bu farkın spor turizmi gelişimine yönelik çalışmalar, spor turizminin şehre katkıları, alt boyutlarında yaşları 30-39 olan katılımcılar lehine olduğu görülmektedir. Sonuçlara göre yaş dikkate alındığında 30-39 yaşları arasında olan bireylerin Kocaeli’de spor turizminin gelişimine yönelik çalışmaların artırılması gerektiği ve Kocaeli iline katkısının olacağı şeklinde söylenebilir. Bu durumda istihdam ve ekonomik katkı açısından yerel halka faydalı olacaktır. Spor turizminin mevcudiyeti, spor turizmi alanlarının tespiti ve spor turizminin etkileri alt boyutlarında ise yaşları 40-49 olan katılımcılar lehine olduğu görülmektedir. 40-49 yaşlarında olan katılımcıların Kocaeli spor turizmine uygun doğal alanlara ve çekim merkezlerine sahiptir ve çeşitli sportif faaliyetlere elverişlidir şeklindeki ifadeler yüksek düzeyde katıldıkları söylenebilir. Yerel halk içerisinde yaşları 40-49 olan bireyler ise, spor turizmi alanlarının yeterince tespit edildiğini ve bu konuda yürütülen çalışmaları yeterli bulmaktadırlar.

Araştırmada katılımcıların spor turizmine katılma şekli ve spor turizmi gelişimi alt faktörleri arasında anlamlı farklılıklar (Tablo 7) olduğu tespit edilmiştir. Spor turizminin şehre katkıları alt boyutunda spor uzmanlarının seyirci ve sporculara göre spor turizmi gelişimi algısı daha yüksektir. Spor uzmanlarına göre Kocaeli’de spor turizminin gelişmesi ekonomik, toplumsal, sağlıklı yaşam ve istihdam açısından katkı sağlayacaktır. Spor turizmi alanlarının tespiti ve spor turizmi etkileri alt boyutlarında seyircilerin sporcu ve spor uzmanlarına göre spor

turizmi gelişimi algısı daha yüksektir. Spor turizmi organizasyonlarına seyirci olarak katılan katılımcıların spor turizmi gelişiminin kültürel ve çevresel olumsuz etkilere neden olacağı ifadesine katılmadıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların algılarına göre organizasyonlara katılma şekli değişkeni açısından; spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ve spor turizminin mevcudiyeti alt faktörleri arasında bir farklılık bulunmamıştır.

Araştırmada katılımcıların çalışma durumu ile spor turizmi gelişimi alt faktörleri arasında istatistiksel anlamlı fark (Tablo 8) tespit edilmiştir. Bu farkın spor turizmi gelişimine yönelik çalışmalar ve spor turizmi mevcudiyeti alt boyutlarında kamu ve özel de çalışan katılımcıların spor turizmi gelişimi algısının yüksek olduğu görülmektedir. Katılımcıların çalışma durumu; spor turizminin şehre katkıları, spor turizmi alanlarının tespiti ve spor turizminin etkileri alt faktörleri üzerinde herhangi bir farklılık göstermemektedir.

Kocaeli’de yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algıları doğrultusunda; spor turizminin gelişimi alt boyutları arasındaki ilişkiler analiz edildiğinde, spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile diğer tüm alt faktörler arasında ilişki olduğu sonucu belirlenmiştir (Tablo 9). Yerel halkın algıları doğrultusunda, spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizminin şehre katkısı arasında orta düzeyli pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Araştırma bulguları doğrultusunda Kocaeli yerel halkının mevcut altyapı ve üstyapıya (tesisleşme) ilişkin algıları incelendiğinde, spor turizmi mevcudiyeti boyutu içinde yer alan; M5: “Kocaeli de spor turizmi için çekim merkezleri, çeşitli özelliklere (ulaşılabilirlik, uygun sahalara, güvenlik vb.) sahiptir” (3.62 ort.) ifadesine ve M6: “Kocaeli de Spor turizminin uygulanabilirliği için çekim merkezlerinin taşınması gereken özellikler (ulaşılabilirlik, uygun sahalara, güvenlik,) yeterlidir” (3.45 ort.) ifadelerine kısmen katılmışlardır. Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar boyutu içerisinde yer alan M7: “Spor turizmini geliştirmek için alt yapı ve üst yapı çalışmaları yapılmalıdır” (4.10 ort) ifadesine ise yüksek düzeyde katılım sağlamışlardır. Akın (2015)’da Gaziantep ilinde yaptığı araştırmada spor turizminin gelişiminin, şehrin gelişimine ve kalkınmasına doğrudan ve olumlu etkisi olacağı şeklinde benzer sonuca ulaşmıştır.

Yerel halkın algılarına göre Kocaeli de spor turizminin mevcutta bir altyapıya sahip olduğuna kısmen katıldıkları belirtilebilir. Ancak mevcut altyapının yeterli olmadığını ve altyapının geliştirilmesi için çalışmaların yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu bağlamda Kocaeli’de spor turizminin gelişimi için yapılan altyapı, üstyapı ve tanıtım çalışmaları ve kurumların işbirliği içinde olması; ekonomik, toplumsal, sağlık ve istihdam açısından şehrin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Yerel halka göre spor turizminin gelişimine yönelik yapılan çalışmalar şehre katkı sağlayacak ve olumlu etkileyecektir. Garnham (1996) yaptığı çalışmasında spor turizminin, ev sahipliği yapan toplumlara yönelik olumlu etkileri olduğunu belirtmiştir. Olumlu etkilerin bazıları ekonomi ile ilgilidir; turizm, bir bölge için büyük bir gelir ve istihdam kaynağıdır. Ama spor turizmi toplum için bir gurur kaynağı da sağlayabilir. Bu duygu, kendi şehirlerini ziyaretçilere tanıtmakla veya özellikle şehirde yaşayanlar gönüllü olarak aktif rol aldıklarında, katılımcılarla bu etkinlikler içinde sosyal ilişkiler kurabilmektedir. Burgan ve Mules (1992) benzer olarak bir topluluğun spor turizmi etkinliğine ev sahipliği yapmasının verdiği gurur, bölge içinde yaşayan bireylerin manevi kazanç sağlamalarına neden olduğunu belirtmiştir. Bu araştırmaların sonuçları ile araştırmamızın sonuçları örtüşmektedir.

Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile uygun alanların mevcudiyeti arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Yerel halka göre Kocaeli’de spor turizmine elverişli doğal alanlar vardır ancak bu alanların taşınması gereken özelliklerin (uygun sahalar, ulaşılabilirlik ve güvenlik) yeterli olmadığı söylenebilir. Bu nedenle spor turizminin gelişimi için altyapı çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizmi alanların tespit edilmesi arasında zayıf düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar yapılması gerekmekte ancak Kocaeli’de spor turizmi alanları yeterince tespit edilmemektedir. Ayrıca yerel halka göre Kocaeli’de yerel ve özel yönetimlerin spor turizmi alanlarının tespiti ile ilgili yürüttükleri çalışmaların yeterli olmadığı ve bu alanlara yatırımları ve yatırımcıları yönlendirme çalışmalarının yetersiz kaldığı ortaya çıkmıştır.

Spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar ile spor turizmi etkileri arasında orta düzeyde negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Tüm bu sonuçlara göre spor turizminin gelişimine yönelik çalışmaların yapılması durumunda uygun alanlar tespit edilebilir. Bu alanların spor turizmine kazandırılması şehrin gelişmesi açısından önemlidir. Yerel halkın görüşleri doğrultusunda spor turizminin gelişimi çevreyi ve kültürü olumsuz etkilememektedir sonucuna ulaşılmıştır. Zgurowski ve Akın (2016)’da Gaziantep ilinde yöneticilere yönelik yaptıkları çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Spor turizminin gelişimine yönelik yürütülecek olan çalışmaların, spor turizmine uygun alanlarının bulunmasına yardımcı olacağını ve şehre çeşitli katkılar sağlayacağını ortaya çıkarmıştır.

Spor turizminin gelişimine yönelik algılar ile spor turizminin gelişimi alt boyutları arasındaki ilişkiler incelendiğinde, spor turizminin şehre katkıları ile diğer alt boyutlar arasında ilişki olduğu görülmektedir. Yerel halkın algısına göre, spor turizminin şehre katkısı ile uygun alanların mevcudiyeti arasında zayıf düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırma verilerine Kocaeli yerel halkının spor turizmi mevcudiyeti boyutu içinde yer alan “M4: Kocaeli de bulunan doğal alanlar çeşitli spor faaliyetlerine elverişlidir” ifadesine (4.04 ort.) ve M1: “Kocaeli de spor turizmine uygun doğal alanlar mevcuttur” ifadesine (4.02 ort.) yüksek düzeyde katılım sağladıkları görülmüştür. Katılımcıların M5: “Kocaeli de Spor turizmi için çekim merkezleri, çeşitli özelliklere (ulaşılabilirlik, uygun sahalar, güvenlik vb.) sahiptir” ifadesine (3.62 ort.) orta düzeyde katıldıkları söylenebilir. Sonuç olarak Kocaeli’de spor turizmine uygun alanların bulunması şehre her anlamda katkı sağlamaktadır. Ancak bu alanların taşınması gereken özelliklerinin yetersiz kalması şehrin spor turizmi gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Spor turizminin şehre katkısı ile spor turizmi alanlarının tespiti boyutları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Kocaeli’de yerel ve özel yönetimlerin spor turizmi alanlarının tespit edilmesi ile ilgili yürüttükleri çalışmaların yetersiz olması; şehrin ekonomik, istihdam ve toplumsal anlamda gelişimini engellemektedir. Spor turizminin şehre katkıları ile spor turizmi etkileri arasında zayıf düzeyde negatif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yerel halka göre Kocaeli’de spor turizminin gelişimi çevrenin bozulmasına ve sosyokültürel değerler olumsuz etkilenir ise şehre katkısı da olumlu yönde olmayacağı söylenebilir.

Yerel halkın algılarına göre spor turizmi uygun alanların mevcudiyeti ile spor turizmi alanlarının tespiti alt faktörleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sonuç olarak; Kocaeli’de spor turizmi alanlarını tespit etme çalışmaları yeterli düzeyde yapıldığı takdirde uygun doğal alanlar ve çekim merkezlerine sahip olduğu ortaya konulacaktır. Kocaeli’de spor turizmine uygun alanlar bulunduğu belirtilebilir.

Spor turizminin gelişimine yönelik algılar ile spor turizminin gelişimi alt faktörleri arasındaki ilişkiler incelendiğinde, yerel halkın algılarına göre spor turizmi alanlarının tespiti ile spor turizmi etkileri arasında herhangi bir ilişki bulunmamaktadır. Bunun sebebi olarak spor turizmi etki alt boyutu içerisinde yalnızca çevresel ve kültürel etkilere yönelik ifadeler yer almıştır. Bu durumda yerel halkın spor turizminin çevresel ve kültürel etkilerinin olumsuz olmayacağına yönelik algısı ortaya çıkmaktadır. Literatürde yapılan bir araştırmada, spor turizminin etkilerine ilişkili faktörler ile bölge sakinlerinin turizm gelişimine verdiği destek arasında pozitif bir ilişki olduğunu ileri sürmektedir (Gonzalez-García ve diğ., 2022). Bunlar, turizmin ekonomik refah ve toplum gelişimi için bir araç olduğu yönündeki standart görüşü yansıtmaktadır. Bunlar, sakinlerin olumlu sosyal, kültürel, çevresel ve ekonomik etkiler konusunda daha iyi bir algıya sahip olduklarında spor turizmi gelişimini desteklediklerini belirten bulgularıyla tutarlıdır.

Bir destinasyonda spor turizminin gelişimi için yerel halkın spor turizmine bakış açısı önemlidir. Araştırma sonucunda Kocaeli’de yerel halkın spor turizminin gelişimine yönelik algısının yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Yerel halkın spor turizminin gelişimini destekleyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle spor turizmi paydaşlarının spor turizmi destinasyon planlama sürecinde alacakları kararları yerel halkın algılarına göre uyarlamaları önemlidir. Araştırmada Kocaeli’de yerel halkın spor turizmine ilişkin bilgisinin istenilen düzeyde olmadığı sonucu çıkmıştır. Spor turizmi ile ilgili bilinçlendirme çalışmalarının yapılması gerektiği önerilmektedir. Tichaawa ve diğerleri (2015) tarafından yapılan benzer bir araştırmada turizm planlamacılarının kararlarını bölge sakinlerinin algılarına göre uyarlamalarına ihtiyaç olduğunu belirtmiş. Bu karar, destinasyondaki spor turizminin başarısı için önemli bir bileşen olan toplumun desteğini artıracaktır. Bölge sakinlerinin algılarını dikkate alan ve aynı zamanda tüm rol aktörlerini bu etkinliklere dahil eden bütünsel bir plan, spor turizmi etkinliklerinin başarısına ve geleceğine doğru atılmış bir adım olarak ifade etmişlerdir.

Yerel halkın; spor turizmini geliştirmeye yönelik çalışmalar alt boyutu içinde bulunan M8: *“Spor turizminin geliştirmek için tanıtım ve pazarlama çalışmaları önemlidir ve bu çalışmalar sürekli yapılmalıdır”* (4.17 ort) maddesine yüksek ortalama ile katıldıkları belirlenmiştir. Bu bağlamda yerel halk tanıtım çalışmalarının önemine vurgu yapmakta ve çalışmaların sürekli olması gerektiğine dikkat çekmektedir. Araştırmanın sonucuna paralel olarak literatürde benzer çalışmalar vardır. Zengin ve Heper (2013) yaptıkları araştırmada Kocaeli’de turizme ilişkin broşür ve CD’ler, yurtiçinde fuarlara katılım ve TV programlarında tanıtımlar İl Turizm Müdürlüğü tarafından yapılmakta, yurtdışı tanıtımlar Turizm Bakanlığı tarafından yapılmaktadır fakat tanıtım çalışmalarının yeterli olmadığı sonucu belirlenmiştir. Çoban (2015) te yapmış olduğu tez araştırmasında; son dönemde hazırlanan turizm stratejileri ve master planı ile birlikte Kocaeli’nin turizm altyapı sorununun ele alındığını ve gerekli adımların atılmaya başlandığını belirtmiştir. Tanıtım ile ilgili çalışmaların da başladığını ifade etmiştir. Yine Küçükaydın (2017)’in yapmış olduğu tez araştırmasında da Kocaeli’nin bir turizm destinasyonu olabilmesi

ve pazarlanacak ürün/değerler konusunda potansiyelinin oldukça yüksek olduğu ifade edilmiş ancak geliştirme ve tanıtım gibi konularda daha aktif olunması gerektiği sonucuna varılmıştır. Chalip (2001) yaptığı çalışmasında spor turizmi tanıtım çalışmaları yapılırken destinasyonu vurgulayan spor reklamları ve turizm reklamları kullanılması gerektiğini belirtmiştir.

Araştırmada spor turizminin gelişimine yönelik çalışmalar alt boyutu içerisinde yer alan M9: “*Spor turizmini geliştirmek için çeşitli kurum ve kuruluşlar (Belediyeler, özel kurumlar) mevcut durumu iyileştirmek için işbirliği içinde olmalıdır*” (4.47 ort.) ve M10: “*Spor turizmini geliştirmek için çeşitli kurumlar (Belediyeler, Özel kurumlar, İl kültür ve Turizm Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Müdürlüğü vb.) beraber hareket ederek eğitim verilmelidir*” (4.42 ort.) maddelerine yerel halkın yüksek düzeyde katılım sağladığı görülmektedir. Araştırmamıza benzer olarak Sheehan ve Ritchie (2005) yaptıkları araştırmada destinasyon paydaşlarını; turizm dernekleri, konaklama tesisleri, turistik yerler, kongre merkezleri, yerel halk ve üniversiteler olarak belirlemişlerdir. Paydaşların yerel halk ile iş birliği içerisinde olması gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

ÖNERİLER

Spor etkinliklerinin sürdürülebilir olması için spor yöneticileri, turizm yöneticileri ve yerel halkın algıları doğrultusunda organizasyonlar düzenlemelidir. Yerel halka spor turizmi organizasyonları ile ilgili bilgilendirme yapılarak, spor kültürünün oluşması sağlanmalıdır. Spor turizmine sürekli özel sektör ve yerel halk teşvik edilmeli ancak o zaman spor turizminin daha fazla gelişmesi sağlanabilir. Yerel halkın spor turizmi konusunda bilinçlendirilmesi, çeşitli aktiviteler, söyleşiler ve organizasyonlarla spor turizmine teşvik edilmesi gerekmektedir. Yerel halka, spor turizminin faydalarını ve etkilerini anlatan bilgilendirici kampanyalar düzenlenebilir. Seminerler, broşürler veya topluluk etkinlikleri aracılığıyla bu konuda eğitimler vermek önemlidir. Yerel halkın spor etkinliklerine katılmasını teşvik etmek için yerel turnuvalar, yarışmalar veya spor günleri düzenlenebilir. Spor alanları, parklar ve tesislerin bakımı ve iyileştirilmesi, yerel halkın spor etkinliklerine daha fazla katılımını teşvik edebilir. Yerel spor kulüpleri, sivil toplum kuruluşları ve belediyelerle işbirliği yaparak ortak projeler geliştirilebilir. Sosyal medya platformları ve yerel medya aracılığıyla spor etkinlikleri tanıtımları yapılarak yerel halkı etkinliklere katılımı artırılabilir. Her şehrin kendine özgü spor ve turizm özellikleri vardır. Bir şehirde spor turizminin gelişimini sağlamak için; yerel halkın görüşlerini almak ve onların ihtiyaçları doğrultusunda hareket etmek en etkili yol olacaktır.

Etik Metni

“Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazarlara aittir.” Bu çalışma için Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu'ndan 21.02.2023 tarih ve 28 karar numaralı etik kurul onayı alınmıştır.”

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Bu çalışmada birinci yazarın katkı oranı %50, ikinci yazarın katkı oranı %50'dir.

KAYNAKÇA

- Akın, A. (2015). Spor turizminin etkileri üzerine bir alan araştırması. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 3(2),20-30.
https://scholar.google.com/scholar?hl=tr&as_sdt=0%2C5&q=Ak%C4%B1n%2C+A.++%282015%29.+Spor+turizminin+etkileri+%C3%BCzerine+bir+alan+ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1.+Journal+of+Tourism+%26+Gastronomy+Studies%2C+3%282%29%2C+20-30.&btnG=.
- Akın, A., Akın, A., & Öztürk, H. (2016). Spor Turizminin Gelişimi Ve Etkileri Konusunda Yöneticilerin Bakış Açısının Değerlendirilmesi. *Journal of International Social Research*, 9(42). Issn: 1307-9581.
- Batman, O. ve Eraslan, İ. H. (2007). Spor Turizmi. Bulu, M. ve Eraslan, İ. H. (Ed), (2007). *Sürdürülebilir Rekabet Avantajı Elde Etmede Turizm Sektörü Sektörel Stratejiler ve Uygulamalar (1. Basım)*. İstanbul: Uluslararası Rekabet Araştırmaları Kurumu Derneği Yayınları.
- Burgan, B. and Mules, T. (1992). Economic impact of sporting events. *Annals of Tourism Research*, 19 (4), 700–710. [https://doi.org/10.1016/0160-7383\(92\)90062-T](https://doi.org/10.1016/0160-7383(92)90062-T).
- Chalip, L. (2001). *Sport and tourism: capitalising on the linkage*. In D. Kluka and G. Schilling (Eds.), *The Business of Sport* (pp. 71–90). Oxford: Meyer and Meyer.
- Coakley, J. (2004). *Sports in Society: Issues And Controversies*. Boston: Mcgraw Hill Higher Education.
- Çoban, Z. (2015). *Kocaeli ilinin turizm potansiyeli ve karşılaşılan sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Garnham, B. (1996). Ranfurly Shield Rugby: an investigation into the impacts of a sporting event on a provincial city, the case of New Plymouth, Taranaki, New Zealand. *Festival Management and Event Tourism*, 4, 145–149. <https://doi.org/10.3727/106527096792195399>.
- González-García, R.J., Martínez-Rico, G., Bañuls-Lapuerta, F. & Calabuig, F. (2022). Residents Perception of the Impact of Sports Tourism on Sustainable Social Development. *Sustainability*, 14, 1232. <https://doi.org/10.3390/su14031232>
- Hall, C. M. (1992b). *Review: adventure, sport and health tourism*. In B. Weiler and C. M. Hall (Eds.), *Special Interest Tourism* (pp. 186–210). London: Belhaven Press.
- Hall, C. M. (2000). *Tourism Planning: Policies, Processes and Relationships*. Harlow: Prentice-Hall.
- Higham, J., & Hinch, T. (2018). *Sport tourism development (Vol. 84)*. Channel view publications.
- Hinch, T. D. & Higham, J. E. S. (2004). *Sport Tourism Development*. Clevedon: Channel View.
- Hoye, R., Smith, A., Nicholson, M. & Stewart, B. (2015). *Sport Management Principles and applications*. by Butterworth-Heinemann, an imprint of Elsevier.
- Inskeep, E. (1991). *Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach*. Van Nostrand Reinhold.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi [Scientific research method]*. Nobel Yayıncılık.
- Küçükaydın, K. (2017). *Kocaeli'ndeki turizm sektörü paydaşlarının destinasyon pazarlamasına katkılarına yönelik nitel bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Murphy, P. E. (1985). *Tourism: A Community Approach*. Methuen.

- Özdemir, B. U. (2020). *Spor bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrencilerin spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi.
- Sheehan, L. R. & Ritchie, J. R. B. (2005). Destination stakeholders- exploring identity and salience. *Annals of Tourism Research*, 32 (3), 711-734. <https://doi.org/10.1016/j.annals.2004.10.013>.
- Sunay, H. (2017). *Spor Yönetimi (3. baskı)*. Gazi Kitabevi.
- Tichaawal, T.M., Moyo, S., Swart, K. & Mhlanga, O. (2015). Recreation and Dance. *African Journal for Physical, Health Education (AJPHERD)*, 21(4:1), pp. 1218-1232. <https://journals.co.za/doi/abs/10.10520/EJC182192>.
- Weed, M. E. & Bull, C. J. (2004). *Sports Tourism: Participants, Policy and Providers*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Yiğiter, G. (2023). *Trabzon ili örneğinde yerel halkın spor turizmine yönelik tutumlarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Giresun: Giresun Üniversitesi.
- Zengin, B. ve Heper, F. Ö. (2013). Kocaeli ili'nin alternatif turizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Turar Turizm ve Araştırma Dergisi*, 2(1), 46-68. <https://dergipark.org.tr/en/pub/turar/issue/39641/469084>.
- Zgurovski, K. & Akın, A. (2016). Spor turizminin gelişimine yönelik alan araştırması (Gaziantep örneği). *Journal of Travel & Hospitality Management/Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13(1). <https://openurl.ebsco.com/EPDB%3Agcd%3A14%3A28947854/detailv2?bquery=IS%201304-7590%20AND%20VI%2013%20AND%20IP%201%20AND%20DT%202016&page=1&sid=ebsco:ocu:record>.